

Ενίσχυση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού στην Ελλάδα μέσω της Οδηγίας Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική

Σοφία Ρεϊζοπούλου, Βιβή Δρακοπούλου,
Βασίλης Καψιμάλης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκές εξελίξεις και θεσμικό πλαίσιο του ΘΧΣ, 15 Μαΐου 2026

Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική

Η Θαλάσσια Στρατηγική στοχεύει στην επίτευξη και διατήρηση της **Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΠΚ)** των θαλασσών μέσω της παρακολούθησης και προστασίας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, καθώς και της πρόληψης της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Παράλληλα, μέσω των **Προγραμμάτων Μέτρων**, προωθείται η βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων και η συμβατότητα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Η **Θαλάσσια Στρατηγική** και ο **Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός (ΘΧΣ)** είναι συμπληρωματικά εργαλεία θαλάσσιας διακυβέρνησης με διαφορετικό ρόλο αλλά κοινό στόχο:

τη βιώσιμη χρήση και προστασία του θαλάσσιου χώρου.

**Βάση της Θαλάσσιας Στρατηγικής
αποτελούν οι 11 Περιγραφείς
(2008/56/ΕΚ) :**

- 1.Βιοποικιλότητα**
- 2.Μη αυτόχθονα είδη**
- 3.Εμπορικά εκμεταλλεύσιμα
ιχθυοαποθέματα**
- 4.Θαλάσσια τροφικά πλέγματα**
- 5.Ευτροφισμός**
- 6.Ακεραιότητα θαλάσσιου πυθμένα**
- 7.Υδρογραφικές μεταβολές**
- 8.Ρύποι**
- 9.Ρύποι σε θαλασσινά προϊόντα**
- 10.Θαλάσσια απορρίμματα**
- 11.Υποβρύχιος θόρυβος / ενέργεια**

Descriptor 1: Biodiversity is maintained

Descriptor 2: Non-indigenous Species do not adversely alter the ecosystem

Descriptor 3: The population of commercial fish species is healthy

Descriptor 4: Elements of food webs ensure long-term abundance and reproduction

Descriptor 5: Eutrophication is minimised

Descriptor 6: The sea floor integrity ensures functioning of the ecosystem

Descriptor 7: Permanent alteration of hydrographical conditions does not adversely affect the ecosystem

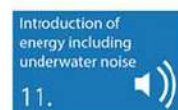
Descriptor 8: Concentrations of contaminants are at levels not giving rise to pollution effects.

Descriptor 9: Concentrations of contaminants are at safe levels.

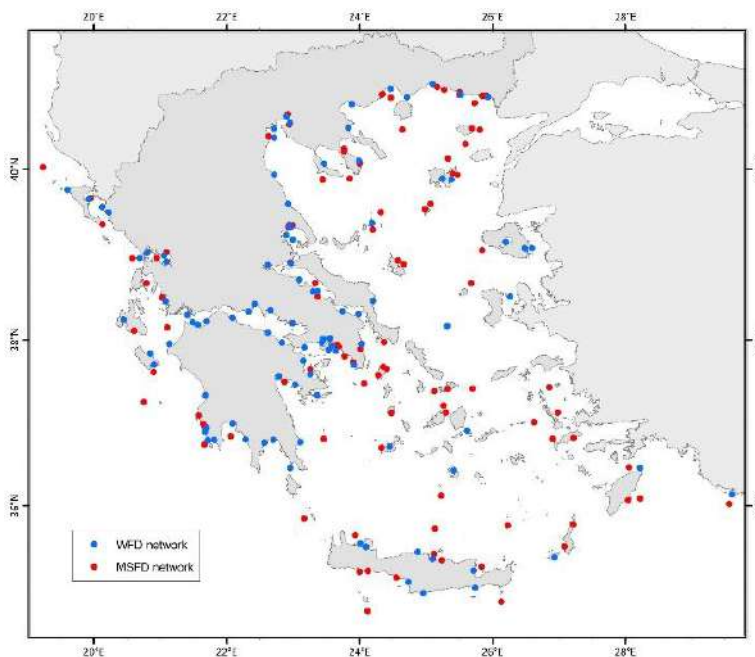

Descriptor 10: Marine litter does not cause harm

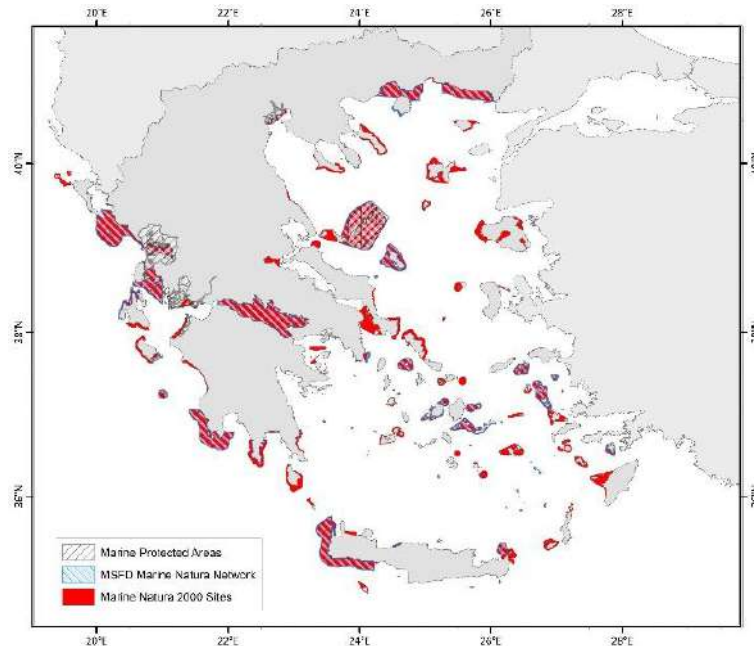

Descriptor 11: Energy including Underwater Noise

Το ΕΛΚΕΘΕ συντονίζει την εφαρμογή Ευρωπαϊκών Οδηγιών στη Ελλάδα: Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) και Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (ΟΠΘΣ)

Δίκτυα παρακολούθησης της ΟΠΘΣ και της ΟΠΥ σε
πελαγικά και βενθικά οικοσυστήματα

Natura - Δίκτυο παρακολούθησης της ΟΠΘΣ για
θαλάσσια θηλαστικά, χελώνες και
θαλασσοπούλια

- **Αξιολόγηση της Περιβαλλοντικής Κατάστασης των Θαλάσσιων Οικοσυστημάτων**
- **Αποτύπωση ανθρωπογενών πιέσεων και επιπτώσεις**

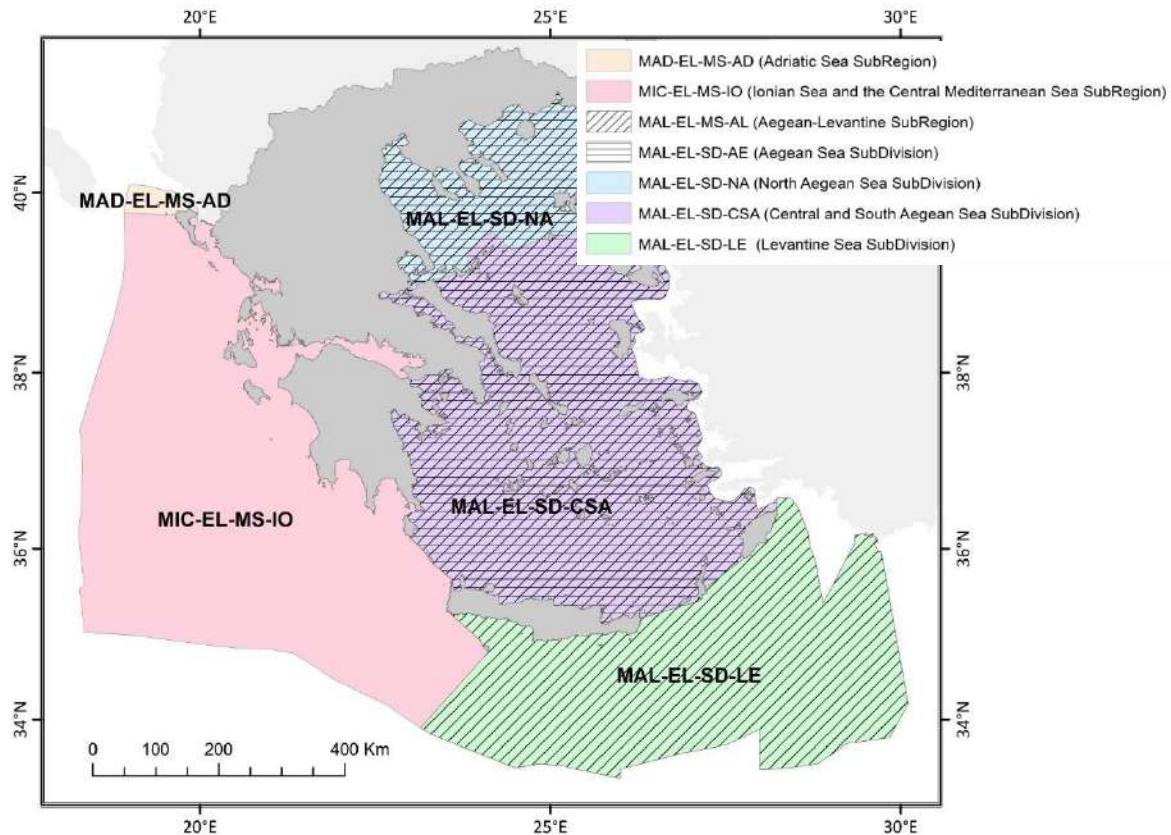
Τι σημαίνει Αξιολόγηση Περιβαλλοντικής κατάστασης (MSFD)

Σε κάθε εξαετή κύκλο εφαρμογής της MSFD, με βάση τα δεδομένα παρακολούθησης και αξιολόγησης των 11 περιγραφέντων πραγματοποιείται: **αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων ως προς την επίτευξη ή μη της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης (Good Environmental Status – GES).**

Δεν είναι απλώς μία ενιαία αξιολόγηση της χώρας αλλά πρόκειται:

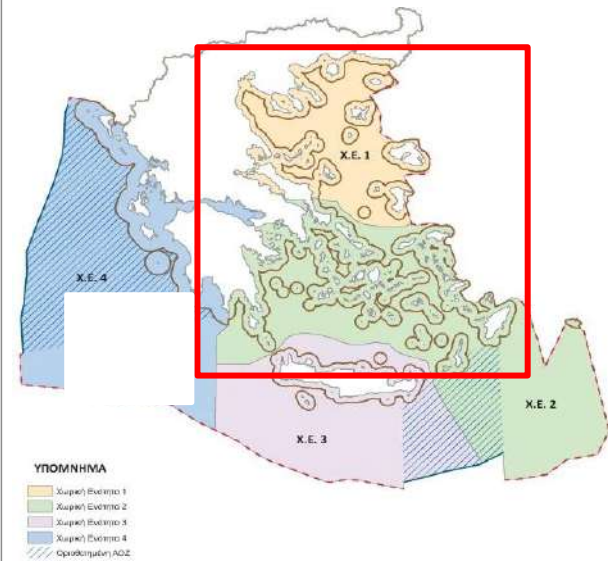
- αξιολόγηση **ανά θαλάσσια υποπεριοχή (MRU)**
- **ανά οικολογικό στοιχείο του κάθε Περιγραφέα**
- Με τελικό αποτέλεσμα τη **συνολική εκτίμηση περιβαλλοντικής κατάστασης**
- **Επιπλέον η αξιολόγηση της Περιβαλλοντικής Κατάστασης στη Θάλασσα Στρατηγική ενσωματώνει και τα δεδομένα παράκτιων υδατικών σωμάτων που συλλέγονται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα**

Χωρικές μονάδες αξιολόγησης ΟΠΣ:

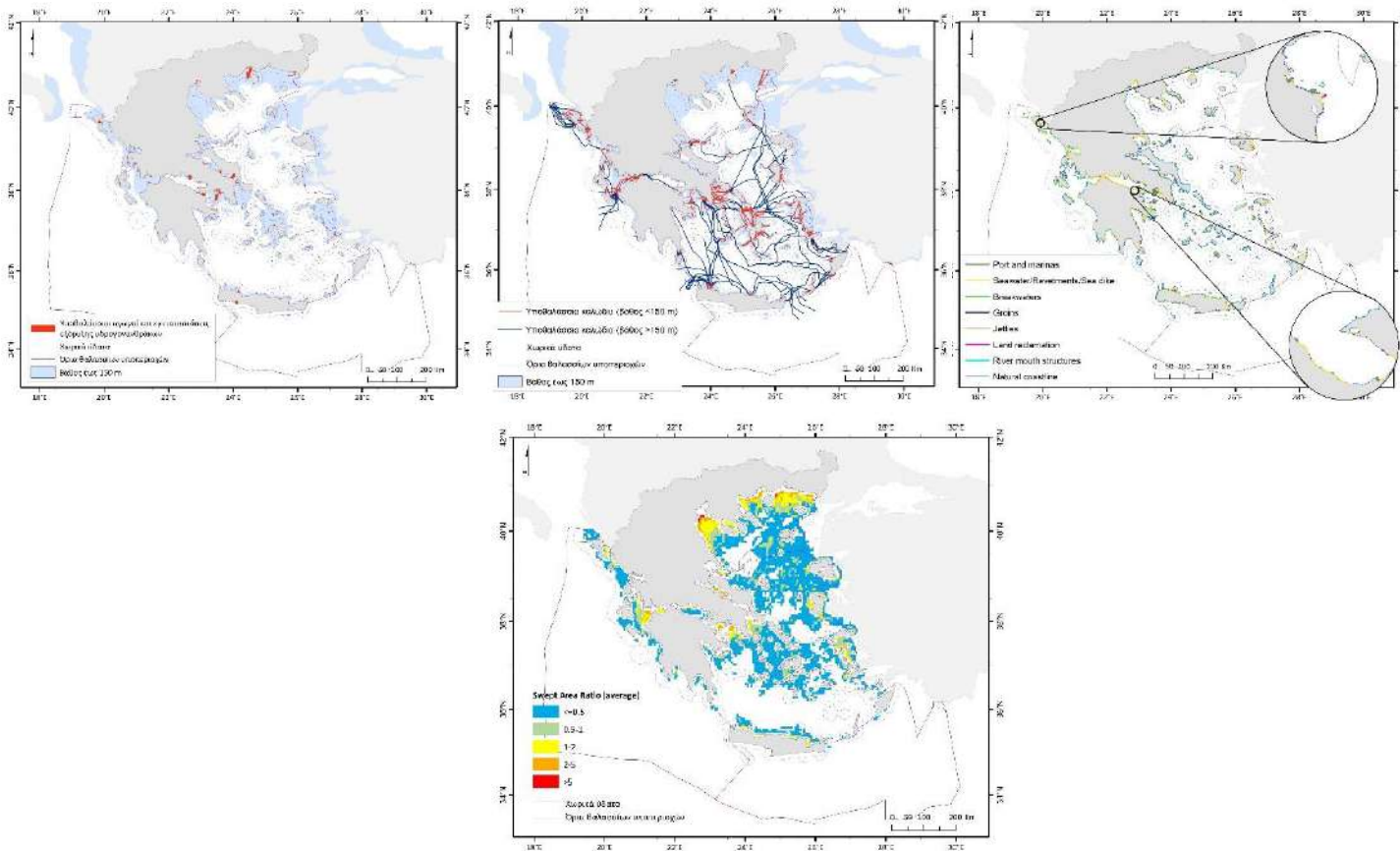
Περιοχές αναφοράς της Θαλάσσιας Στρατηγικής (EL-MRUs) στην Ελλάδα

Χωρικές μονάδες αξιολόγησης ΟΠΘΣ ενσωματώνοντας τις μονάδες αξιολόγησης Παράκτιων Υδατικών Σωμάτων της ΟΠΥ (παράδειγμα Αιγαίο)

Παραδείγματα Αξιολόγησης 2025 του Περιγραφέα 6: Ακεραιότητα βυθού

Αξιολόγηση των κριτηρίων D6C1, D6C2, D6C3 & D6C4

Περιγραφέας 6 : Ακεραιότητα Θαλάσσιου Βυθού Αξιολόγηση των κριτηρίων D6C1, D6C2, D6C3 & D6C4

Απώλεια φυσικού βυθού ανά περιοχή αξιολόγησης (<2%)

Περιοχή αναφοράς	Έκταση απώλειας βυθού (km ²)	Έκταση απώλειας βυθού (%)
ΑΔΡΙΑΤΙΚΗ	0.25	0.10
ΙΟΝΙΟ	9.43	0.10
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	83.53	1.02
ΚΕΝΤΡΙΚΟ & ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	24.00	0.12
ΛΕΒΑΝΤΙΝΗ	1.57	0.13

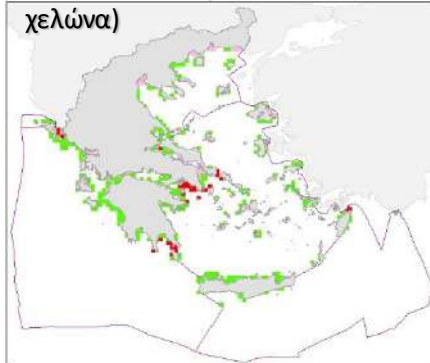
Αλιευτική πίεση στο βυθό από τράτα ανά περιοχή αξιολόγησης (>25%)

Περιοχή αναφοράς	Συνολική έκταση βυθού	Έκταση χωρίς αλιευτική πίεση		Έκταση βυθού με αλιευτική πίεση	
	km ²	km ²	%	km ²	%
ΑΔΡΙΑΤΙΚΗ (12νμ)	1645.3	1042.3	63.4	603.0	36.6
ΙΟΝΙΟ (12νμ)	31030.0	23511.2	75.8	7518.7	24.2
ΚΕΝΤΡΙΚΟ & ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ (6νμ)	68443.1	42036.2	61.4	26406.9	38.6
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ (6νμ)	16389.9	8436.8	51.5	7953.1	48.5
ΛΕΒΑΝΤΙΝΗ (6νμ)	7186.9	6969.3	97.0	217.5	3.0

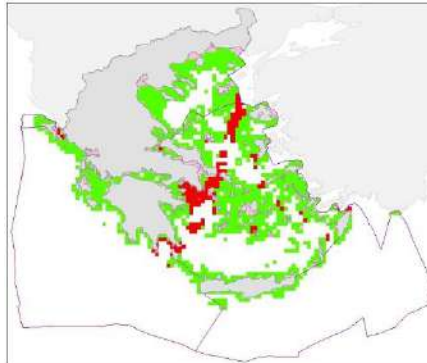
Παράδειγμα

Περιγραφέας 11 / Επιπτώσεις υποθαλάσσιου θορύβου (πχ Ναυσιπλοΐα) ως προς τις διαταραχές συμπεριφοράς θαλάσσιων θηλαστικών και θαλάσσιας χελώνας

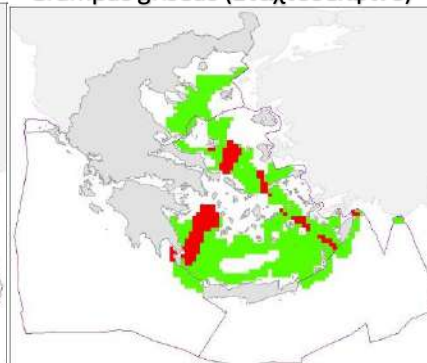
Caretta caretta (Θαλάσσια χελώνα)

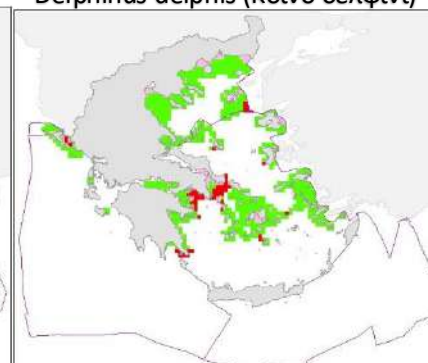
Monachus monachus

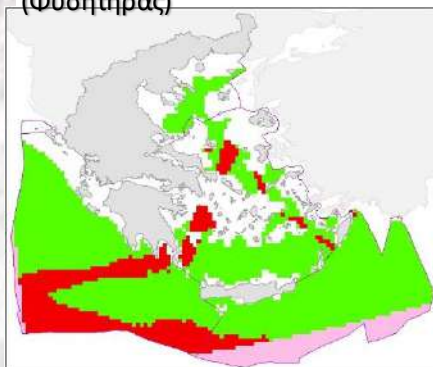
Grampus griseus (Σταχτοδέλφινο)

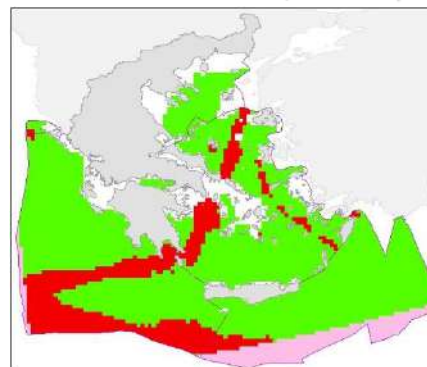
Delphinus delphis (Κοινό δελφίνι)

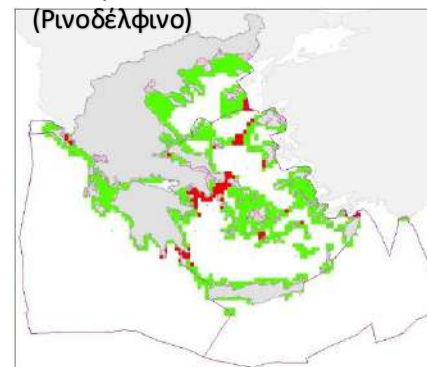
Physeter macrocephalus (Φουσητήρας)

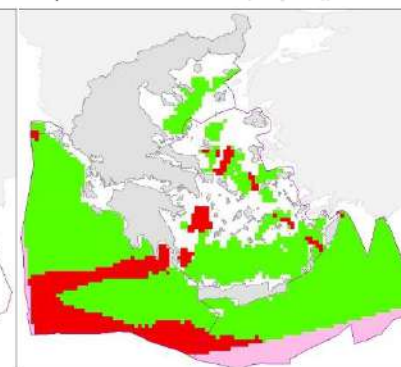
Stenella coeruleoalba (Ζωνοδέλφινο)

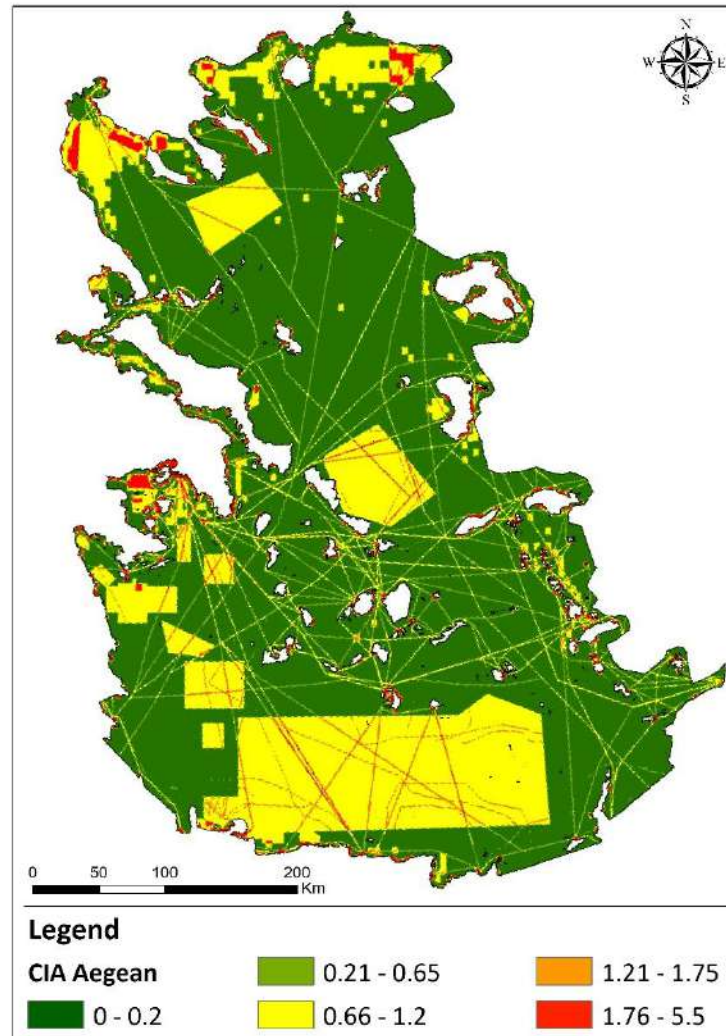
Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφινο)

Ziphius cavirostris (Ζιφιός)

Για τη συνολική εκτίμηση της Περιβαλλοντικής κατάστασης χρησιμοποιούνται εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το NEAT και το ΤΙΚΤΑ (GES4SEAS project)

Σωρευτικές πιέσεις στο Αιγαίο (ΤΙΚΤΑ tool)

ΕΛΚΕΘΕ : ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

msfd-portal.hcmr.gr/#

Map Metadata User Manual Statistics Welcome Vivi Log Out

Layers Advanced Search Requests

- + MARINE AREAS
- DATA SOURCES
- MSFD MONITORING PROGRAMS
 - Beach Stations
 - MSFD stations
 - + MSFD CRUISES
 - Marine Natura Sites (Monitored under D1)
 - EEA Marine Assessment Grid 10x10
 - EEA Marine Assessment Grid 25x25
- OTHER
 - Poseidon
 - ARGO
 - MPD
- PRODUCTS
 - MSFD
 - + D3
 - OTHER
 - EMODNET Bathymetry
 - EMODNET Habitats
 - Probability of coralligenous habitat in the Mediterranean (MEDISEH)
 - Probability of merl habitat in the Mediterranean (MEDISEH)
 - Probability of Posidonia oceanica in the Mediterranean (MEDISEH)
 - Seagrass Meadows
 - MPD
 - Integrated ecological status
 - Benthic Macroinvertebrates - BML (D2C1, D5C8, D6C3, D6C5)
 - Macroalgae (MAI)
 - Angiosperms - AN (D2C1, D6C3, D6C5)

GN36201908603 — 3MSFD

You may request the whole entity (cruise/station etc.) without selecting search criteria or be more specific by doing so.

feature	value
Code	GN36201908603
CSR	https://csr.seadatabase.org/report/20205176
From	2019-08-23Z
To	2019-08-29Z

Descriptors Criteria

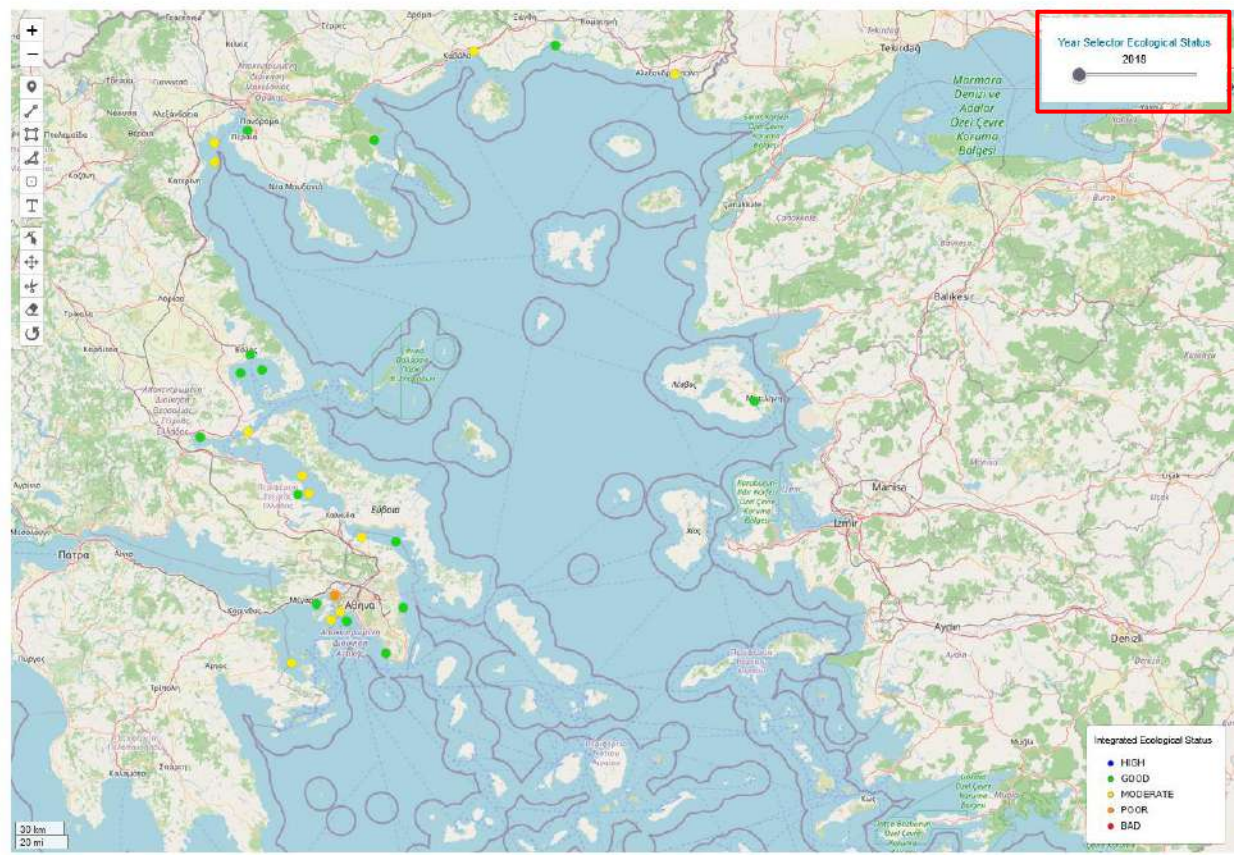
D6

- D5C1 Οι συγκεντρώσεις βιοτικών συστημάτων δεν κυμαίνονται σε σ...
- D5C2 Οι συγκεντρώσεις της χλωροφύλλης-α δεν κυμαίνονται σε επίμ...
- D5C4 Τυχόντες αυξήσεις στα ακαθάρσιμα φέκη δεν προκαλούν πρόβ...
- D5C5 Η ποιότητα των θαλασσιών πόσιμων δεν παρουσιάζει πρόβ...

Request Data...

Layers Advanced Search Requests

- MARINE AREAS
- DATA SOURCES
- MSFD MONITORING PROGRAMS
 - Beach Stations
 - MSFD Stations
 - MSFD Cruises
 - Marine Natura Sites (Monitored under D1)
 - EEA Marine Assessment Grid 10x10
 - EEA Marine Assessment Grid 25x25
- OTHER
- PRODUCTS
 - MSFD
 - DS
 - OTHER
 - EUNEDNET Bathymetry
 - EUNEDNET Habitats
 - Probability of coralligenous habitat in the Mediterranean (MEDESEH)
 - Probability of maerl habitat in the Mediterranean (MEDESEH)
 - Probability of Posidonia oceanica in the Mediterranean (MEDESEH)
 - Seagrass Meadows
 - IED
 - Integrated Ecological Status
 - Benthic Macroinvertebrates - BNI (D2C1, D5C2, D6C3, D6C5)
 - Macroalgae (MAI)
 - Angiosperms - AI (D2C1, D6C3, D6C5)
 - Chlorophyll-a (D4C2, D5C2)
 - Physicochemical Quality Index - PCQI (D3C1, D3C4, D3C5)
 - Chemical Status - Chem (D3C1)

- Ο Θαλάσσιος Χωρικός Σχεδιασμός (ΘΧΣ) στην Ελλάδα, όπως δημοσιεύθηκε στις 16.04.2025 παρουσιάζει κενά. Υπάρχει περιορισμένη ενσωμάτωση με τις περιβαλλοντικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων της Οδηγίας Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (MSFD) και της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (αλληλεπιδράσεις ξηράς-θάλασσας /WFD).
- Επιπλέον, τα βασικά κριτήρια καθορισμού των Χωρικών Ενοτήτων στον ΘΧΣ βασίζονται κυρίως σε διοικητικές και τομεακές παραμέτρους, αντί να ευθυγραμμίζονται με τα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος ή με τις θαλάσσιες περιοχές αξιολόγησης της Θαλάσσιας Στρατηγικής.
- **Η Θαλάσσια Στρατηγική μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τον Θαλάσσιο Χωρικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ) διασφαλίζοντας ότι οι διαχειριστικές αποφάσεις βασίζονται στην υφιστάμενη περιβαλλοντική κατάσταση και στις ασκούμενες πιέσεις.**
- Αυτό υποστηρίζει μια **οικοσυστημική προσέγγιση** με συνοχή, επιτρέποντας την εξισορρόπηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με δράσεις προστασίας και αποκατάστασης (NRL) του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Η δομή της Θαλάσσιας Στρατηγικής στην Ελλάδα, η αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης σε χωρικά διακριτές ενότητες (MRUs), η ενοποιημένη βάση γεωχωρικών δεδομένων βιοποικιλότητας και ανθρωπογενών χρήσεων, καθώς και των δεικτών κατάστασης των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, δύναται να υποστηρίξει ουσιαστικά την ανάπτυξη και τεκμηρίωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Συνεπώς η ευθυγράμμιση του χωρικού σχεδιασμού με τους περιβαλλοντικούς στόχους της Θαλάσσιας Στρατηγικής διασφαλίζει ότι οι θαλάσσιες δραστηριότητες οργανώνονται με τρόπο που ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης.

Εφαρμογή των απαιτήσεων των κρατών-μελών για τα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια στην οδηγία για τον ΘΧΣ (2^η Έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 2014/89/ΕΕ περί θεσπίσεως πλαισίου για τον ΘΧΣ, 30/04/2026)

Με βάση το Άρθρο 5/παράγραφος 1 της 2^{ης} έκθεσης, για την εφαρμογή της προσέγγισης που βασίζεται στο Οικοσύστημα απαιτείται η στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΕΠΕ) που έχει αναδειχθεί ως το κύριο μέσο για την υλοποίηση της προσέγγισης που βασίζεται στο οικοσύστημα.

Οι βασικές περιβαλλοντικές εκθέσεις, οι αναλύσεις πίεσης, η αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων και τα μέτρα μετριασμού διαρθρώνονται συνήθως γύρω από οικολογικές συνιστώσες και ανθρώπινες πιέσεις, συχνά με βάση τα χαρακτηριστικά ποιοτικής περιγραφής στο πλαίσιο παρακολούθησης της Οδηγίας Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (ΟΠΘΣ).

Τα κράτη μέλη εδραιώνουν την εφαρμογή της προσέγγισης που βασίζεται στο οικοσύστημα στα υφιστάμενα περιβαλλοντικά πλαίσια της ΕΕ, ειδικότερα στην ΟΠΘΣ και στα εθνικά συστήματα παρακολούθησης των θαλασσών για την ευθυγράμμιση με τους στόχους της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης.

Τα περισσότερα κράτη μέλη παραπέμπουν ρητά σε συνδέσεις με την ΟΠΘΣ και την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα (ΟΠΥ) μέσω της ευθυγράμμισης των περιβαλλοντικών στόχων και των χωροταξικών προσδιορισμών περιοχών, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, **οι ίδιες αρχές επιβλέπουν την εφαρμογή της οδηγίας για τον ΘΧΣ και της ΟΠΘΣ**, κάτι που διευκολύνει την ανταλλαγή δεδομένων και εμπειρογνωσίας.

Ευχαριστούμε πολύ !